

ASSI-HANKKEISSA KEHITETTÄVIÄ HYVIÄ TOIMINTAMALLEJA:

NOPSAJALKA JA KOTIKONSTI

VALTAKUNNALLINEN ASUNNOTTOMUUSSEMINAARI
Y-SÄÄTIÖ

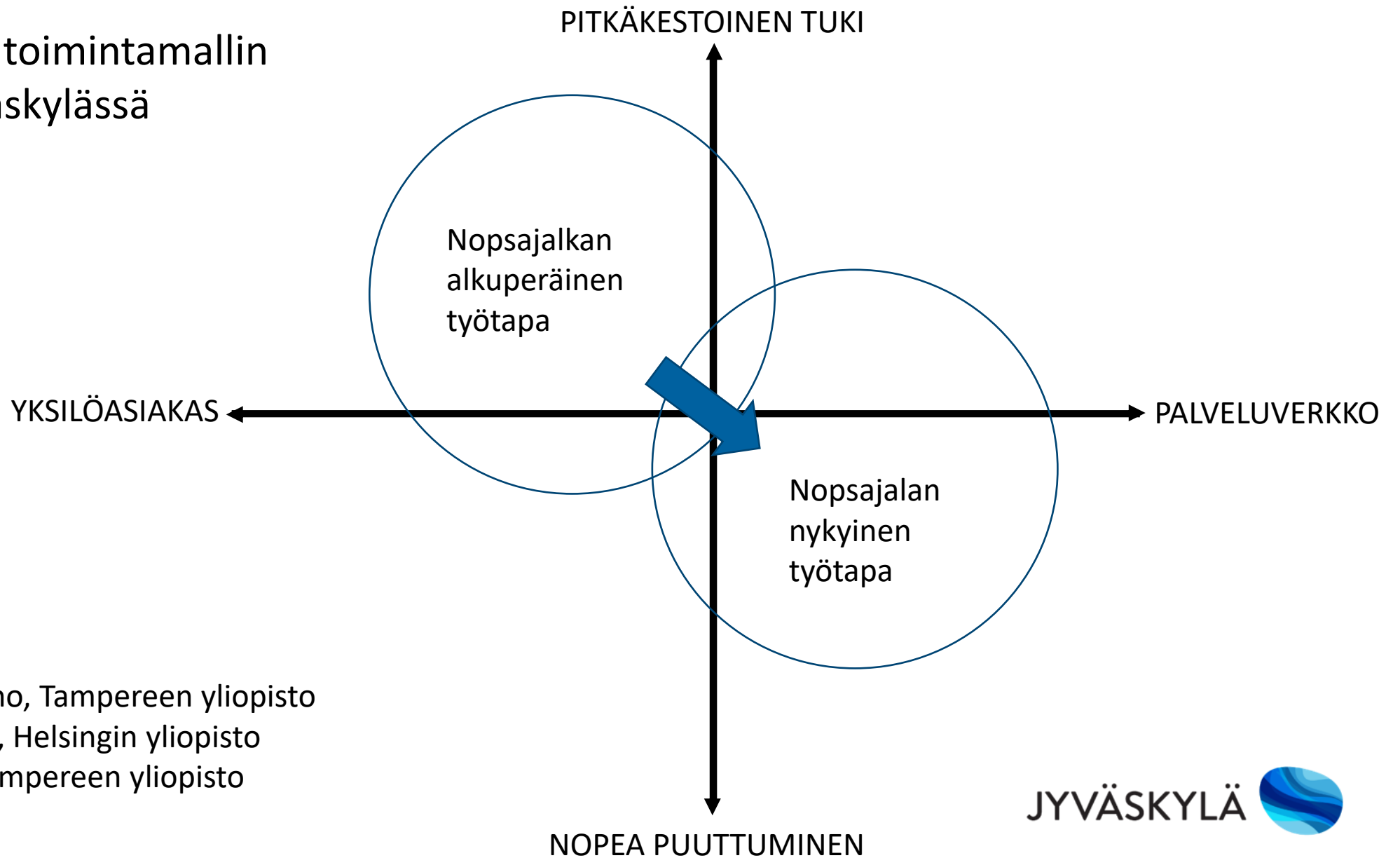
14.10.2022

Projektipäällikkö Ritva Anttonen

MONIALAINEN LIIKKUVA TIIMI NOPSAJALKA PALVELEE ASUNNOTTOMIA TAI ASUNNOTTOMUUSRISKISSÄ OLEVIA HENKILÖITÄ.

- Tiimissä työskentelee psykiatrinen sairaanhoitaja, sosiaaliohjaaja, sekä sosiaalityöntekijä (hanke 2) (asumisneuvoja, hanke 1)
- Tiimissä on aikuissosiaalityön, päihde- ja mielenterveys, kriisi- ja traumatyön, asumisneuvonnan sekä lastensuojelun osaamista ja kokemusta.
- Nopsajalan kohderyhmänä ovat asunnottomat tai asunnottomuuden riskissä olevat erityistä tukea tarvitsevat henkilöt, joilla on vaikeuksia hakea ja saada tarvitsemiinsa sosiaali- ja terveyspalveluja.
- Tiimi tarjoaa asiakkaalle matalan kynnyksen sosiaaliohjausta asumisneuvontaa sekä päihde- ja mielenterveystyötä.
- Asiakkaat ohjautuvat palveluun pääasiassa yhteistyöverkoston kautta, kuten sosiaalipalveluista, terveyskeskuksista, rikosseuraamuslaitokselta ja vankiloista. Asiakas voi myös itse hakeutua palveluun.
- Tiimi ottaa yhteyttä ja reagoi nopeasti asiakkaan tilanteeseen, selvittää palvelutarpeen sekä palvelee, ohjaa ja kannattelee saattaen vaihtaen asiakasta hänen tarvitsemiinsa muihin palveluihin.
- Palveluprosessin kesto ja intensiivisyys vaihtelee asiakkaan tarpeiden mukaisesti.
- Asiakkaalle tarjotaan mahdollisuus palata takaisin palveluun jos prosessi katkeaa
- Tiimin työntekijä voi toimia myös palvelutulkkina asiakkaan palvelupolulla uuteen palveluun siirryttäessä.
- Tiimi toteuttaa työssään Asunto ensin -periaatteita. [Asunto ensin -periaatteet - Asunto Ensin](#).
- ASSI 2 – hankkeessa selvitetään muun hyvinvointialueen tarpeita palvelulle yhteistyössä OmaKs-hankkeen kanssa
- Tampereen yliopiston Annalisa Sanniinon tutkimusryhmä tuottaa tutkimuksen Nopsajalka-tiimin liikkuvan tuen kokeilusta asunnottomuustyön ja -asiantuntijuuden uutena mallina sosiaali- ja terveyspalvelujen verkostossa.

Nopsajalan toimintamallin kehitys Jyväskylässä

Annalisa Sannino, Tampereen yliopisto
Yrjö Engeström, Helsingin yliopisto
Emma Kärki, Tampereen yliopisto

MITÄ TARKOITTAÄ SAATTAEN VAIHTAEN TEHTY TYÖ?

- Asiakkaille on olemassa verkostossa hyviä palveluja, Nopsajalka huolehtii, että asiakas saa sieltä oikeita palveluja ja tekee verkoston kanssa yhteistä työtä
- Asiakas vaihtaa toiseen tarvitsemaansa palveluun Nopsajalan palvelusta niin, että työntekijä on vaihdossa mukana saattamassa hänet sinne.
  - Asiakasta ei vain ohjata palveluun, jolloin asiakas ei ehkä selviäkään palveluverkostossa perille tai rohkene mennä sinne.
  - Saattaja ja asiakkaan vastaanottaja vaihtavat tarvittaessa tietoja ja varmistavat, että kaikilla on yhteisymmärrys siitä miten asiassa edetään.
  - Uuden palvelun työntekijä ottaa asiakkaan vastaan saattaen ja opastaen hänet uuteen palveluun.
  - Vaihdossa saattaa tulla päällekkäistäkin työtä, koska asiakas voi olla psykologisesti Nopsajalan asiakas, vaikka on konkreettisesti siirtynyt toiseen palveluun (ks. Asunto ensin periaate 8, joustava riittävän pitkä tuki).
  - Jos asiakas haluaa esim. asunnon, Nopsajalan yhteys ei katkea asunnon saamiseen, vaan sitten edetään järjestyksessä muihin palveluihin asiakkaan valinnan mukaan (ks. Ae-periaatteet 2 .valinnan vapaus, 3. asumisen ja tuen erottaminen, 7. yksilökeskeinen suunnittelu).
  - Autetaan asiakasta avaamaan aiemmin sulkeutuneita ovia (ks. periaate 4. toipumisen tukeminen).

KOHTI YHTEISTOIMINTASOPIMUKSIA

NOPSAJALKA -TUTKIMUKSEN HAASTATTELUSTA

- “Mun mielestä tuossa varmaan on, ...just tässä *saattaen vaihtamisessa* sitä, mitä Ville-Veikkokin hyvin sanoit. Se on jännä, että toisaalta me ajatellaan monesti näistä asiakkaista, että ne ei oikein kuulu kellekään. Mutta sitten kun meillä on se kontakti ihmiseen, niin kukaan ei haluaisi luopua siitä omasta asiakkaasta ja mennä toisen tontille tekemään töitä sen asiakkaan kanssa...Mä ajattelen, että siinä voi olla osittain myös sitäkin, että miten se nähdään se *saattajan vaihtaminen*...Ja sitten se, että musta tuo oli hyvä mitä toit esiin, että ...tehdään niitä *sopimuksia*. Nythän tämä on alkanut muodostua vaan myös tiettyjen ihmisten tekemänä työnä. Ja me ollaan kohdattu eri ihmisiä ja *sovittu*, että hei, tehdään tätä yhteistyötä tälleen.”

Annalisa Sannino, Tampereen yliopisto

Yrjö Engeström, Helsingin yliopisto

Emma Kärki, Tampereen yliopisto

JYVÄSKYLÄ

NOPSAJALAN PAIKKA JA TEHTÄVÄ PALVELUJÄRJESTELMÄSSÄ

- Nopsajalan paikka on palveluprosessien **alku- ja saumakohtissa**.

TIIMIN TEHTÄVÄNÄ ON

- Tehdä **intensiivistä asiakastyötä asiakkaan palveluihin saattamiseksi**
  - Rakentaa luottamus asiakkaaseen ja yhteistyökumppaneihin
  - Selvittää asiakkaan tilanne ja palvelutarve
  - Liikkua aktiivisesti verkostoissa ja rakentaa asiakkaille katkeamattomia palvelupolkuja saattaen vaihtaen. (saattaen vieminen ja vastaanottaminen nivelvaiheessa). Verkostoyhteistyö lähtee todellisen asiakkaan tarpeista.
- **Palvelutulkkaus** asiakkaan ja uuden asiakaspalvelun välillä
- Hankkeen sosiaalityöntekijä toimii niiden tiimin asiakkaiden **omatyöntekijänä**, joilla ei ole aluesosiaalityöntekijän asiakkuutta, hän tekee **asiakaspäätöksiä** ja koordinoi **rakenteellista sosiaalityötä** (täydennyshanke)

FORMS-KYSELYN TULOKSIA

Forms	Asiakkaita	%
Asiakkaita kyselyssä	75	
Asunnottomia	32	43
Asunnottomuuden riski	43	57
Sai asunnon*	11	
Asuminen turvattu	37	
Ei saanut asuntoa	18	
Asuminen turvattu tai asunto saatu	48	64
*Asuntoja on haettu sekä asunnottomille, että sen riskissä oleville		

- Kotikonsti on asiakkaan kotona tapahtuvaa tuettua päihdekierteen katkaisuhoidoa. Palvelun tavoitteena on tukea ja motivoida asiakkaita päihteiden käytön muutoksessa sekä toimintakyvyn, arjen sujuvuuden, hyvinvoinnin lisääntymisessä sekä asunnottomuuden ennalta ehkäisyssä.
- Kotiin annettava katkaisuhoido on laitoskatkaisuhoidoa edullisempaa, mutta mahdollistaa päihteettömän elämäntavan myös varsinaisen laitoshoidon jälkeen.
- Monesti koti on hoidon toteuttamiselle paras mahdollinen paikka, mikäli asiakkaan tilanne ei vaadi jatkuvaa lääketieteellistä hoitoa tai seurantaa
- Kotikonstin vaikuttavuus [Kotikonstin vaikuttavuustutkimus \(18\).pdf](#)
  - Tutkimuksessa 13 kotikonstin asiakasta, syntyi 75 000 euron säästö terveydenhoitokustannuksista

- Kotikonstiin asiakkaat tulevat tällä hetkellä Jyväskylässä kotihoidon, Kaupunkisairaalan päihde ja mt. os. 3:n ja erikoissairaanhoidon päihdehoitajan kautta. Asiakkaita nyt 11.
- Ikäihmisten palvelujen Hoitotiimistä 2 kotikonstiin koulutettua työntekijää työskentelee Kotikonstissa ja kolmas on kouluttautumassa. 17.11 palveluun saadaan kaupunkisairaalan sairaanhoitaja 50 % työajalla.
- Kotikonstissa [mallinnetaan myös etävastaanottoa](#). Aina ensimmäinen käynti on asiakkaan kotona ja sen jälkeen tavataan 2-3 etävastaanotolla ja tarvittaessa tehdään kotikäyntejä.
- Kotikonstitoimintaan liitetään myös [Pilkeryhmät](#), jotka ovat suunnattu iäkkäille päihteiden käyttäjille. Pilketoiminta on ammattilaisten ohjaamaa vertaistuellista ryhmätoimintaa. Pilketoiminnan tehtävä on tukea ikääntynyttä, jotta tämä selviytyisi arjesta ja kotona asumisesta.
- Kotikonstia ja Pilketoimintaa levitetään myös hyvinvointialueen muihin kuntiin. [Jämsän terveys- ja sosiaalihuollon henkilöstö koulutetaan](#) marraskuussa, ja [Saarikan kuntayhtymä](#) on ilmaissut kiinnostuksen asiaan
- Kotikonstin vaikuttavuustutkimus: Jyväskylän kaupunki, AKU-hanke 2016-2019, ARA Terveystenhuollon kustannuksista säästyi 75 000 euroa 13 asiakkaan osalta.

